

MINI EXPEDITIES

Avonturen dicht bij huis

Claar Talsma en Joanne Wissink

KNNV Uitgeverij

Inhoud

- 10** **INLEIDING**
- 20** **JUNGLETOCHTEN**
- 48** **BOUNTYSTRANDEN**
- 88** **BERGEXPEDITIES**
- 124** **MODDERBADEN**
- 152** **ONBEWOONDE EILANDEN**
- 186** **WILD WATER**

Tips

- 35 Koken op vuur
- 62 Bikepacken, hiken en spelevaren
- 103 Brrramping
- 123 Wilde dieren en andere ellende
- 138 Op stap met kinderen
- 166 Wildkamperen maar niet illegaal
- 201 Kamperen zonder tent
- 215 Expeditiemaaltijden

JUNGLETOCHTEN

- 1 Van kleine paadjes en slow rafting**
Wandelen en varen van Henschotermeer naar Heiligenbergerbeek
- 2 De Amazone van Nederland**
Wandelen op de rand van de Veluwe
- 3 Tussen de beesten in het Wilde Westen**
Wandelen op de Maashorst
- 4 Hitte, muggen en vallende dennen-appels in de Hollandse jungle**
Hangen in de Lochemse bossen

BOUNTYSTRANDEN

- 5 Pirates of the Carribbean in Holland**
Schatzoeken op de Maasvlakte en de Kwade Hoek
- 6 Eilandhoppen van Vlieland naar Texel**
Fietsen, varen en zonnebaden op de Waddeneilanden
- 7 Op zoek naar droomstranden in Drenthe**
Modder in de bossen rond Schoonloo
- 8 Strandhoppen langs de Randmeren**
Op de fiets van Amsterdam naar Ermelo aan Zee
- 9 Strand en storm**
Uitwaaien langs de Hollandse kust
- 10 (S)Piekbeleving op Spiekeroog**
Kuren op een Duits Waddeneiland

BERGEXPEDITIES

- 11 Paaseieren zoeken in het betoverde bos van Klein-Zwitserland**
Wandelen over de Müllerthaltrail in Luxemburg
- 12 Een leukere verslaving is er niet**
Klauteren in de bossen van Fontainebleau bij Parijs
- 13 Door berg en dal op appeltaart en griesmeelpap**
Offroad fietsen over de Sallandse Heuvelrug
- 14 Afzien met schnitzel en Radler**
Wandelen en klauteren over de Hermannshöhe in Duitsland
- 15 Glibberen en glijden op de Rothaarsteig**
Winterkamperen en wandelen in het Sauerland

10

16

Waddenzee

Groningen

6

Noordzee

23

18

7

20

IJsselmeer

24

8

Amsterdam

17

13

28

14

5

Rotterdam

Utrecht

25

2

Nijmegen

4

21

22

3

Ruhrgebiet

15

Sauerland

Antwerpen

Brussel

Maastricht

30

Aken

19

26

Ardennen

29

Parijs

12

27

11

Luxemburg

JUNGLETOCHTEN > 20

BOUNTYSTRANDEN > 48

BERGEXPEDITIES > 88

MODDERBADEN > 124

ONBEWOONDE EILANDEN > 152

WILD WATER > 186

Expeditie of buitenspelen?

Een plons, een gil en veel gespetter. Eigenlijk zijn we bezig met een serieuze wandeltocht: rugzak om, de blik op oneindig en op weg naar een ver doel achter de horizon. Toch liggen we al vrij snel alle drie in de boerensloot te poedelen. En dat is nu precies wat we zoeken op onze Mini Expeditie. Een expeditie naar vreemde gebieden, met onderweg kommer en kwel, maar ook nieuwe ontdekkingen. Het riekt naar iets groots, maar eigenlijk is het gewoon buitenspelen!

Naast het gewone leven van computer, carrière en consumptie, missen we soms het avontuur en de natuur. Joanne droomt van stoere tochten en grootse prestaties en Claar van leven in de natuur. En Fosse? Fosse wil alleen maar spelen. We willen het liefst zo vaak mogelijk op ontdekkingstocht. Niet alleen in de vakantie, maar elk weekend op expeditie. En als dat niet ver is, dan maar dicht bij huis. In het weekend grootse avonturen beleven en maandagochtend gewoon weer naar werk en school.

EXPEDITIE (ontdekkingstocht), een (wetenschappelijke) ontdekkings- of onderzoeksreis die vaak naar vreemde en afgelegen gebieden leidt en daardoor vaak gebonden is aan behoorlijke inspanningen en beperkingen.

Mét grootse verhalen. Elke vrijdag pakten we onze spullen voor een nieuwe Mini Expeditie. We reisden naar alle uithoeken van ons land om nieuwe dingen uit te proberen. Soms was het afzien.

Dan waren we moe, hadden we honger en dorst. We dwaalden en zwoegden. We giechelden en kletsten. We mopperden als ons einddoel niet dichtbij leek te komen. Een echte expeditie dus! Elke keer werden we verrast door nieuwe landschappen, grappige mensen en enge dieren. Die enge dieren zaten dan eigenlijk vooral in ons hoofd.

Elk weekend werd er één om te onthouden. We legden onze ontdekkingen vast in dit boek. De ene expeditie schreef Claar, de andere Joanne, gewoon hoe het uitkwam. Dus soms is Joanne de ik in het verhaal, en soms Claar. En net zoals in elk expeditielogboek lees je niet alleen over avonturen, maar bieden we ook heel veel informatie voor andere ontdekkingsreizigers. We trokken door de jungle, huppelden over het strand, sjeesden bergen op en af, gleden door de modder en gingen kopje onder in snelle stromen. En dat alles dicht bij huis. *Slow traveling* werd ons motto. Het vervoermiddel was eenvoudig: de fiets, de wandelschoenen of de kano. We sliepen op simpele plekken, met weinig faciliteiten, liefst midden in de natuur. En haast hadden we niet. Die horizon is zo ver weg, terwijl die boerensloot hier vlak naast je ligt! Met onbekende schatten onder het water, van wier, modder, vissen, tot verfrissing. En na dat buitenspelen in het weekend was er niets beter dan thuiskomen. Een warme douche, een zacht bed en schone kleren! Maar in de loop van de week zaten we alweer dromerig naar buiten te kijken. Wanneer gaan we weer?

Tachtig nachten in een tent

Goede voornemens maken wij nooit met Nieuwjaar, maar eigenlijk vooral na iedere vakantie. Terwijl het landschap steeds platter wordt en de weg steeds drukker, zitten we naast elkaar te praten over ons leven. Dit jaar is niet anders dan anders. We zijn vol goede moed. We gaan dat vakantiegevoel vasthouden. De rust en de eenvoud. Honger, plassen, moe, dorst, koud of warm, dat is wat op vakantie belangrijk is. Thuis maak je je druk om van alles. Is die afspraak bij de tandarts wel gemaakt? Wie ruimt nou eens de eettafel vol post en kranten op? En wat bedoelde die collega gisteren tijdens dat gesprek bij het koffieapparaat? De eerste dag na de vakantie denk je nog: waarom vond ik dat allemaal zo belangrijk? Maar voor je het weet, zit je er weer middenin. De goede voornemens zijn alweer vervlogen.

Dit jaar ging het anders. Het eerste weekend na de vakantie waren we alweer aan het kamperen. 'Waarom?', vroeg een collega verbaasd. 'Vind je het dan niet fijn om thuis te zijn?' Het was moeilijk om meteen een goed antwoord te geven. Pas later viel het kwartje. Tijdens dat weekend was ons vakantiegevoel weer boven komen borrelen. De wereld was even niet groter dan wij met z'n drieën op een steigertje. Een kopje koffie, een stoeipartij en af en toe een kwakende eend die zich mengde in onze gesprekken. Meer hadden we niet nodig. De weekenden waren van ons. Wij met zijn drietjes. De rest van de wereld voor even ver weg.

Dus gingen we buitenspelen met ons gezin. Tachtig nachten van het jaar slapen in een tentje. Dat werd ons nieuwe doel. We leefden als wilden in Nederland. Meer in de tent dan thuis. Tijdens onze Mini Expedities werden de weekenden niet meer volgepropt met leuke dingen. De weekenden waren eigenlijk akelig kaal, met alleen een tocht om mee bezig te zijn. Niets anders dan fietsflaneren, spelevaren, slijkslenteren en rotsroetsjen. En met zoveel expedities in een jaar sloeg ergens de balans om. Opeens waren we voor ons gevoel altijd op vakantie en werkten we 'wat' tussendoor.

Ontdekkingsreizen leveren vaak een onverwachte uitkomst op. Zoals Columbus per ongeluk Amerika ontdekte, zo ontdekten wij opeens een nieuwe levensstijl. Geen meditatie, zen of yoga voor ons, maar zoveel mogelijk buitenspelen en buiten slapen. En misschien is de uitkomst niet eens zo verschillend. Sinds die ontdekking liggen onder ons bed altijd de kampeerspullen paraat. Tent, slaapzakken en de rol wc-papier liggen voor het grijpen. Klaar om te gaan!

Woeste tochten

Nederland is een keurig land, waar alles goed is geregeld en verdeeld. Dat zie je ook aan het landschap dat vaak als een liniaal zo recht is en waar elk stukje nuttig wordt gebruikt. Niet gek als je bedenkt dat we alles hebben moeten bevechten op het water. Is er in dit land van rust, reinheid en regelmaat nog wel ruimte voor avontuur? Zijn er nog plekken waar je kunt ontdekken en verdwalen? Waar je je eigen pad kunt vinden en kunt slapen onder de sterren?

Nederland kent eigenlijk maar een paar echt grote, uitgestrekte natuurgebieden, zoals de Veluwe, de Wadden en de duinen. En sommige plekken lijken misschien geschikt voor een leuk avontuur, maar zijn vogelrustgebied, militair oefenterrein of natuurgebied. Ons land vol regels zorgt ervoor dat in veel natuurgebieden niet zomaar alles mag. Op onze zoektocht naar avontuur botsten we diverse keren op bordjes met verboden toegang. Maar soms vonden we ook woestheid op plekken waar we die niet hadden verwacht. Juist op plekken waar mensen in het verleden wel hebben ingegrepen, zoals de havens van Rotterdam of de Flevopolders. En wow, wat is Nederland gevarieerd en betoverend mooi! Ook gingen we regelmatig net de grens over naar Duitsland, België en Frankrijk. Als het maar paste in een lang weekend.

Het waren geen zoektochten naar woeste oer-natuur of onontdekte gebieden, maar naar avontuur. En avontuur vinden, doe je meer met je hoofd dan met je benen. Het heeft vooral te maken met je instelling. Ga je braaf de paaltjes achterna of volg je je eigen pad? Doe je wat je altijd doet of probeer je iets nieuws? Neem je de makkelijke weg of kies je bewust voor de moeilijke weg? En dat is niet altijd even leuk als je er middenin zit. Onderweg werd er regelmatig gemopperd en gescholden. 'Is dit nou leuk?', riep één van ons dan chagrijnig. Maar dat gemopper duurde meestal maar kort. Vaker was het dolle pret. Dan liepen we met grote grijnzen op ons gezicht. Altijd kwamen we moe en vies, maar vol energie weer thuis.

Hoe vind je het avontuur?

Een avontuurlijke expeditie, dat spreekt wel tot de verbeelding. Maar hoe pak je dat aan? Avontuur is voor iedereen anders. Wat voor de één een avontuur is, is voor de ander doodnormaal. Avontuur is een mindset. Niet standaard het geijkte pad volgen, maar het net even anders doen. Als je hetzelfde doet als altijd en iedereen, wordt het niet snel avontuurlijk. Probeer dus iets nieuws. En hoewel er geen pasklaar recept is voor avontuur, hebben we de afgelopen tijd wel een aantal principes ontdekt die je helpen het avontuur sneller te vinden.

Avontuur moet je plannen

In het drukke leven van alledag komt het er vaak niet van om zomaar spontaan een avontuur te beleven. Voor je het weet loopt je agenda vol met verjaardagen, voetbalwedstrijden en afspraken met vrienden. En op de dagen die dan nog overblijven

beland je al snel op de bank. Om dan halverwege de zaterdag nog aan een avontuur te beginnen? Dat lukt nooit. Plannen dus! Weekenden reserveren en een plan maken. Tegen de tijd dat het zover is, ben je net zo moe als elke andere zaterdagochtend, maar nu is het alleen nog maar een kwestie van gaan en je plan uitvoeren. Weer of geen weer.

Ga buiten het seizoen

Als je je beperkt tot de zomermaanden dan blijven er maar weinig weekenden over. Juist in het voorjaar, najaar en in de winter is het rustiger en heb je die mooie plekken helemaal voor jezelf. Tijdens een zonnig hemelvaartweekend struikel je over de badgasten op het strand. In de mist bij -5 graden heb je hetzelfde strand voor jou alleen. Buiten het seizoen is het avontuur sneller gevonden. En wat is er nou leuker dan keihard afzien?

De kunst van het tijdrekken

Ook in 24 uur kun je op expeditie gaan. Soms gingen we op vrijdagavond weg en kwamen we zaterdag alweer thuis. Dat betekende dat we vrijdagochtend al met onze rugzak op weg gingen naar het werk, maar ook dat we zaterdagavond nog met vrienden konden afspreken en zondag nog een pyamadag konden houden. Zo hielden we balans in ons leven.

Ontdek je eigen route

De tijd voor je avontuur moet je plannen, maar daarna is het vooral een ontdekkings-tocht naar nieuwe plekken. Volg niet een uitgezette route, maar ga je neus achterna. Ziet het er aan de overkant van het water leuker uit? Dan moet je de rivier oversteken!

Avontuur of survival

Wat neem je mee? Of misschien beter: wat laat je thuis? In principe is het handig om zo min mogelijk mee te nemen. Bij trektochten ben je het grootste deel van de dag bezig te trekken. Dan is elke kilo die je extra meeneemt vervelend. Bedenk dus dat je alleen meeneemt wat nodig is! Het is maar een weekend, daarna kun je wel weer schone kleren aantrekken en een douche nemen.

Eten is belangrijk

In onze verhalen gaat het vaak over eten en drinken. Niets kan je zo opfleuren tijdens een barre tocht als een stuk chocolade of een lekkere kop koffie. Maar het echte avontuur vraagt natuurlijk om een kampvuur. Het goede daaraan is dat je weinig hoeft mee te nemen en het al direct voelt als een avontuur.

Slapen onder de sterren

Bij een Mini Expeditie hoort een avontuurlijke overnachting. Het ideaalbeeld is natuurlijk slapen onder de sterren. En dus sliepen wij niet alleen in onze tent, maar ook in een bivakzak of een hangmat. Nou ja, slapen... eerlijk gezegd lagen we ook wel eens nachten wakker. Van enge geluiden, koude tenen en een onbestemd gevoel.

Hoe werkt dit boek?

Dit boek is niet een exact routegidsje naar het avontuur. Je vindt er dan ook geen uitgebreide routebeschrijvingen voor te maken tochten. Wel vind je een kaart die ongeveer onze route laat zien. Een indicatie, want het is juist de bedoeling om te inspireren en te informeren over bijzondere gebieden zodat je zelf op avontuur kunt gaan. Wil je toch graag weten hoe wij precies zijn gegaan dan kun je op onze website (www.miniexpedities.nl) een kaart vinden van alle tochten uit dit boek. In dit boek staat bij elke tocht de volgende informatie, die je kunt gebruiken voor het plannen van je eigen tocht.

★ Karakter van de expeditie

Hier wordt de tocht en het gebied kort beschreven. Hoe zwaar en moeilijk is het? Is het een bestaande route of zochten we zelf onze weg?

★ Hoe kom je er?

Begin- en eindpunt van onze tocht. Het begin of eindpunt is vaak een treinstation, soms een bushalte. Sommige tochten zijn alleen met de auto bereikbaar.

★ Waar slaap je?

Het vinden van leuke slaapplekken was een sport op zich. We hebben geprobeerd eenvoudige en niet te dure plekken uit te zoeken, die ook nog op een handige plek langs de route lagen.

★ Handig om te weten

Hier staan andere tips over het gebied. Zoals eettentjes of bezienswaardigheden onderweg en adressen van verhuurders. Maar ook andere activiteiten of de mogelijkheden om langere of kortere tochten te maken.

Symbolen

Seizoen

In welk seizoen kun je de tocht maken, of juist niet, vanwege openingstijden van campings, broedseizoen of boten die niet varen.

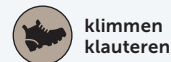
Afstand

Wat is de afstand van de tocht? Hoeveel dagen heb je nodig voor de tocht?

Activiteit

Wat voor type tocht is het? Is het een tocht om te fietsen, te wandelen, te varen, of een combinatie daarvan?

JUNGLE-TOCHTEN

Een jungle is een woest woud. Een woud van planten, bomen, lianen en varens. Waar je het liefst met je kapmes een weg doorheen moet banen. Nou, vooruit, een klein bospaadje, daar doen we het ook wel voor. Als we maar kunnen dwalen en misschien zelfs verdwalen in dat bos. Juist al die bomen en struiken zorgen ervoor dat je niet ver kunt kijken en achter elke boom iets nieuws ontdekt. En tussen al dat weelderige groen horen natuurlijk wilde dieren rond te sluipen. In Nederland moeten we het doen met poezen, oerrunderen, zwijnen en misschien een wolf. Maar vergeet ook het kleine wild niet. Juist die kleine kriebelbeestjes zorgen voor het echte junglegevoel. Muggen die bijten, vliegen die zemen en teken die je aanvallen.

Bos vind je in Nederland vooral op de 'hogere plekken'. De woeste gronden waar vroeger niemand zijn boerderij wilde beginnen zijn langzaam volgegroeid met bomen. Deze oerbossen zijn nationale parken geworden en vaak afgeboord met een hek, met talloze bordjes erbij. Toch konden we genoeg struinen over kleine paadjes. Dat kapmes hebben we niet gebruikt, al was dat af en toe best handig geweest om de brandnetels van ons af te slaan.

JUNGLE

- 0.1 tropische wildernis
- 0.2 onoverzichtelijke chaos.

JUNGLETOCHTEN

Wandelen en varen van Henschotermeer naar Heiligenbergerbeek

Van kleine paadjes en slow rafting

De rafts zijn binnen! Vol spanning openen we de doos die net bezorgd is. Vier keurige pakjes liggen erin: twee opblaasboten en twee opvouwbare peddels. Snel

halen we de pompen uit de berging. Nee, met zo'n voetbalpompje duurt het echt te lang. Mmm, ook de fietspomp past niet helemaal lekker. Bovendien is die nogal zwaar. Tja, voor vertrek dus nog een korte stop bij een winkel waar we zo'n echte ouderwetse voetpomp halen. Wie heeft er niet ooit een opblaasboot of luchtbed mee opgepompt? Zo één dus. Maar dan zijn we ook helemaal paraat, met ons lichtgewichtsetje boten.

Eerst maar eens testvaren op het Henschotermeer. Na een kwartier pompen ligt er een roze boot op het water. Fosse zet de peddels in elkaar. We zijn klaar om te gaan! Wauw, dat roze is nou niet echt een legergroen-ik-val-niet-op-kleur. Voorzichtig klimmen we aan boord, ik achter, Fosse voor. Ja, dat past. En we zinken niet. Gaaf zeg. We varen naar de overkant en worden ondertussen ingehaald door een zwemmer. Tja, die is vast erg goed getraind.

We willen niet alleen maar spelevaren. Het doel is om een packrafttocht te maken door de bossen tussen Maarn en Amersfoort. Afwisselend lopen we over kleine paadjes én varen we over kleine wateren. Ondertussen nemen we alles

mee. De boot in (of op) de rugzak en de rugzak in de boot. Vanaf het meer lopen we over kleine bospaadjes richting de Heiligenbergerbeek. Onze roze monsters en de peddels zitten vastgesjord op onze rug.

Takken over het watertje vormen een brug. Kikkers springen over en van het pad. Fosse moppert over blote benen en prikbeesten en –planten. Wie heeft het kapmes bij zich? Het pad wordt steeds wilder en smaller, tot we omringd zijn door prikkeldraad. Wat is dit nou? Maar teruggaan, dat kennen we niet.

We klimmen onder het prikkeldraad door en lopen langs de rand van het weiland. Sorry, boer, wij snappen ook niet waar het pad is. Aan het eind van het weiland is een sloot. Claar plonst eerst het water in. Ze neemt Fosse op haar rug, dan hoeft hij iets minder door de brandnetels heen.

Als we alle drie op de kant geklommen zijn zien we de Heiligenbergerbeek. Nu gaat het gebeuren, de grote wisseltruc! We blazen de boten weer op en leggen voorzichtig alle spullen erin. Claar vaart met twee grote rugzakken in de ene boot en Fosse en ik met wat minder bagage in

de andere. Claar gaat voorop. Ik kan haar niet bijhouden. Als ik nog eens naar haar kijk, zie ik dat ze net een waggelende eend is. De boot beweegt met elke peddelbeweging van links naar rechts. Snel gaat het niet. Je kan het met recht slow rafting noemen. Een wandelaar langs de kant haalt ons in. En na een flinke poos nog een keer, als hij weer terugkeert.

We dobberen en spelen en worden steeds natter. Als we onze tent opzetten midden in Den Treek blijkt onze waterdichte zak toch niet zo waterdicht. Tip: als je waterdichte zak een ventiel heeft,

moet je die niet in het water leggen en er dan op gaan zitten! Alle sokken en schoenen zijn nat. Maar ook de mobiele telefoon is nat geworden en geeft geen krimp meer. We hebben dus geen idee hoe laat het is. We gaan naar bed als we moe zijn en staan op als we door de specht gewekt worden.

Aan de rand van Amersfoort duiken we de beek weer in. De Heiligenbergerbeek loopt hier door een park. De beek kronkelt alle kanten op. Gisteren ging het recht als een kaars, maar hier kun je niet verder kijken dan zo'n twintig meter.

Langzaam drijven we verder, steeds weer spannend wat er om de hoek is ... Plons! Twee jongens hebben hun bal in het water getrapt. Wij peddelen even terug en brengen de verloren bal weer op de kant. Na de volgende bocht komt er opeens een rondvaartboot op ons af. Oef, die is groot! Zo snel mogelijk duiken we als eenden aan de kant. Dan zien we over een brug de auto's voorbijschieten. We zijn terug in de bewoonde wereld. Bij een oude stadspoort klimmen we op een steigertje uit onze volgeladen bootjes. Huup, huup, barbatruuk, en onze roze boten zijn weer rugzakken geworden.

seizoen

activiteit

afstand

Van kleine paadjes en slow rafting

★ Karakter van de expeditie

Landgoed Den Treek ligt tussen Amersfoort en Maarn op de rand van de Utrechtse Heuvelrug en de Gelderse Vallei. Het bestaat vooral uit bosgebied. De Heiligenbergerbeek stroomt aan de oostkant van dit landgoed. Vanaf station Maarn liepen we naar het Henschotermeer. Door het bos en de weilanden ten noorden van het meer liepen we naar de Griftdijk. Vlak na de stuw is een klein steigertje waar je in je boot kunt stappen. Bij de kruising met de Heiligenbergerbeek stapten we uit en liepen we verder door het bos naar het kampeerterrein in Den Treek. De volgende dag liepen we door het bos richting Amersfoort. We namen de brug over de snelweg ter hoogte van de Paradijsweg. Via parken en woonwijken liepen we naar de oever van de Heiligenbergerbeek. In het sportpark is een strandje waar je weer in de boot kunt stappen. Je vaart dan verder tot aan de binnenstad van Amersfoort. Er is een aanlegsteiger bij de stadspoort.

★ Hoe kom je er?

Beginpunt: station Maarn. Eindpunt: station Amersfoort.

★ Waar slaap je?

NTKC-terrein Den Treek. Dit terreintje ligt midden in Den Treek. Er zijn plaatsjes verscholen in het bos, een heideveldje en een vuurplaats. Om te kamperen op een NTKC-terrein is een lidmaatschap nodig. Open: hele jaar (in de winter is het toiletgebouw gesloten, er is wel een winterkraan/toilet). Zie voor meer informatie www.kampeerclub.nl.

★ Handig om te weten

- Deze tocht kun je prima maken met een oude rubberboot. Het water is overal ondiep en er zijn kanosteigers waar je makkelijk in en uit de boot kunt stappen.
- Het Henschotermeer is ondiep en bevriest vrij snel. Als de vorst invalt kun je hier dan ook snel schaatsen.
- Over de Heiligenbergerbeek kun je ook kanoën. Er gaat een route rondom Leusden. Kano's kun je huren bij Kanocentrum Boerderij Berg, www.kanocentrumberg.nl.

WANDELLEN EN VAREN VAN HENSCHOTERMEER NAAR HEILIGENBERGERBEEK

Koken op vuur

Niets is zo ontspannend als turen in de vlammen. Maar een goed kampvuur bouwen is hard werken. Hoe vaak zaten we niet te modderen met nat hout, te weinig lucifers en meer rook dan vuur. Om te koken op vuur heb je een stevig vuur nodig en dat kost tijd... Neem dus voor de zekerheid ook een brandertje mee, dan kun je in ieder geval iets warm maken. Komt je vuurtje wat later op gang, dan gebruik je dat voor de marshmallows.

Vuur maken

In Nederland mag je op maar weinig plekken een kampvuur maken. Doe het alleen als het expliciet is toegestaan en als er geen brandgevaar is. Je kunt een vuursteen gebruiken, maar neem ook een aansteker en aanmaakblokjes mee. Vaak is er bij een vuurplaats hout; takken die je sprokelt zijn vaak te nat om goed te branden. Zoek wel een mooie lange stok om in het vuur porren.

Een pan op het vuur

Door te koken in het vuur wordt je pan van buiten helemaal zwart door de vlammen. Het is dus niet handig om je goede pannenset daarvoor te gebruiken. Een Dutch oven is speciaal voor het vuur, maar erg zwaar. Je kunt prima een oude pan gebruiken. Meestal zetten we de pan op een rooster of tussen de kooltjes. Een hengsel is niet nodig, maar wel handig als je de pan met een stok uit het vuur wilt tillen. Aan één pan heb je genoeg; daarin maak je thee, soep en eenpansgerecht.

Roosteren en poffen

Veel kampvuurplaatsen hebben een rooster waar je eten op kunt grillen. Zo rooster je paprika's, courgettes, vis of bananen, maar ook stroopwafels zijn gegrild erg lekker. Een stuk aluminiumfolie is dan wel praktisch. Daarmee kun je ook groente en aardappels poffen, direct in het vuur.

Koken met een stok

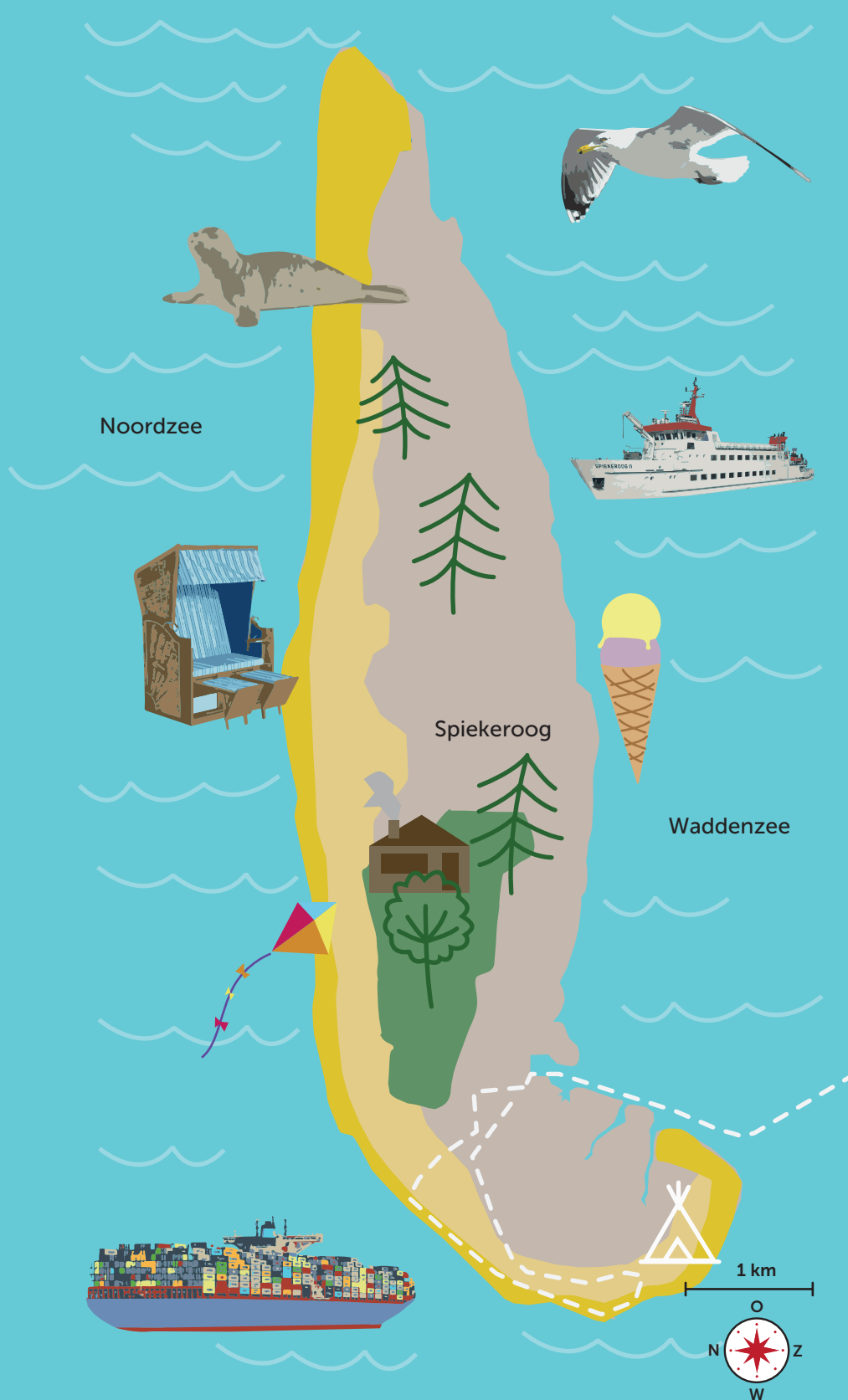
Een andere manier is je eten te roosteren door het aan een stok te prikken, zo maak je marshmallows en 'stokbroodjes'. Je kunt zelf deeg maken of kant en klaar croissantdeeg gebruiken. Het broodje is gaar als het makkelijk van je stok af gaat. Daarna kun je hem vullen met worst, kaas, jam of chocolade.

KUREN OP EEN DUTS WADDENEILAND

BERGEXPEDITIES

Klauteren in de bossen van Fontainebleau bij Parijs

Een leukere verslaving is er niet

'Hé, kijk mam, ik ben al hoger dan jij!' Terwijl Joanne zich naar boven worstelt op een boulder, is Fosse in de tussentijd aan de andere kant van de rots naar boven geklauterd. Hij staat te zwaaien

boven ons hoofd. Trots dat hij 'de top' al heeft gehaald. Hij gaat rustig zitten en kijkt hoe Joanne probeert grip te krijgen op de stenen. 'Hoe komen al die stenen hier eigenlijk?', vraagt Fosse van boven.

We zijn in het bos van Fontainebleau. Niet ver van de drukte bij Eiffeltoren en Champs-Élysées in Parijs, ligt een heel andere wereld. Dit bos is bezaaid met eindeloos veel rotsen en keien. Het is een speelparadijs voor groot en klein. Alles kan: boulderen, klauteren en wandelen. Niet vaak vallen wij in herhaling. Slechts zelden gaan we terug naar een plek waar we eerder zijn geweest. Maar 'Bleau' is een uitzondering. Ben je één keer naar deze bossen geweest, dan wil je terug voor meer. In de herfst als het bos vol is met herfstbladeren en paddenstoelen, als je bij elke vlaag wind wordt bekogeld door tamme kastanjes. Maar ook in de lente als elke zonnestraal welkom is en de blaadjes hun best doen.

Met een veel te zware rugzak lopen we het bos in. Ik ga op reis en neem mee ... Een boulder mat! Met zo'n matras op je rug wandelen voelt toch een beetje raar.

Op fietssafari door het grootste moeras van Nederland

We gaan op safari, op zoek naar de 'grote vijf' van de Oostvaardersplassen. Maar wat zijn die vijf? Het heckrond, het konikpaard en edelherten leven er in het wild, dus dat is drie. De vos wordt nummer vier en nummer vijf is de ree. We gaan op de fiets dit keer. Zo kunnen we sjezen over al die rechte wegen door de klei van Flevoland en hebben we genoeg tijd om bij de observatiehutten wild te spotten. De mountainbikes zijn spik en span en volgeladen voor een weekend. Zo minimaal mogelijk, maar wel gaan dit keer de echte boswachtersverrekijker, de teelens en het vogelboekje mee.

De wind blaast lekker in onze rug. Free-wheelend laten we ons voortdrijven naar de Noorderplassen. De eerste konijnen zagen we al in Almere, net als duiven, meeuwen en een boxer. Nu begint het echte wildspotten. De Lepelaarshut is onze eerste stop. We laten de fietsen staan en lopen een paar honderd meter naar de observatiehut. Binnen zien we de 'echte' vogelspotters, met teelensen van wel vijftig centimeter. We doen ons best om hun vogels niet weg te jagen,

maar als echte kletsmajors hebben we het daar moeilijk mee. Met de verrekijker schuif ik langs de horizon. Hé, meerkoeten en kuifeenden! Iets verderop een witte schim. Zou het een lepelaar zijn? Ik probeer nog eens scherp te stellen, maar meer dan een vage witte stip krijg ik niet te zien.

Het bezoekerscentrum De Trekvogel is onze volgende stop. Daar zien we dan eindelijk een ijsvogel. Opgezet. En wat is hij klein zeg! Normaal houd ik niet zo van die opgezette dieren, maar nu we zo ons best doen om dieren te spotten (en het daar toch best moeilijk mee hebben) is het erg leuk hier een bont gezelschap aan te treffen. 'Moet je kijken hoe groot die das is! Trouwens die haas is ook best groot.' Moeten we die toevoegen aan onze *Big Five*?

Aan de westkant van de Oostvaardersplassen liggen veel ... plassen. De naam komt ergens vandaan natuurlijk. De wind blaast precies in de goede richting. We vliegen. Zelfs als we niet trappen gaan we al twintig km/u. Geen beest te zien,

althans geen van onze Big Five. Ganzen zijn er daarentegen enorm veel. We moeten haast oppassen dat we ze niet aanrijden. Met grote snelheid suizen we voorbij. 'Hé, kijk daar!' Daar loopt een rund! Aan de andere kant van het hek banjert hij door het hoge gras. Yeah, we zijn echt op safari, race-safari dan.

Halverwege knippen we in de remmen. We komen bij een rundproof hek, met een deur. Via een smal paadje lopen we naar een observatiehut. Het pad slingert door het manshoge riet. Hier en daar is het riet helemaal platgestampt. Zou dat een bed van een rund zijn of heeft hij hier een modderbad genomen? 'Zou toch mooi zijn als er zo een rund de hoek om komt', zegt Joanne. 'Ja, of dat er één in die hut ligt te slapen! Haha, alsof dat rund

ons niet van mijlenver aan heeft horen komen.' Ons geklets heeft als een echt 'berenalarm' vast alle dieren weggejaagd. De hut is verlaten. We turen achter een schutting over het water. Zwaluwen, futen, zwanen, ganzen en een buizerd zien we. Maar geen dieren die we kunnen afvinken op ons lijstje.

Bij een safari hoort natuurlijk een *bush-camp*. Kamperen midden in de natuur en tussen de wilde dieren. In het belevenissenbos bij Lelystad kan dit. Ons kampeerplekje bereiken we over een wiebelige plank. Zo kunnen de wilde dieren niet bij onze tent komen. Nou ja, wild, er lopen alleen paarden over de weide. We hebben een vuurplaats en een emmer en verder eigenlijk niets. 'Het is niet veel beter dan het bed van dat rund',

grapt Joanne. Ja, het modderbad krijgen we er gratis bij! In plaats van de verzen-
gende hitte en droogte van de savanne,
staan we op een drassig plekje in een
druilerig bos. Maar we hebben dit plekje
wel helemaal voor onszelf. We stoken het
kampvuur hoog op en luisteren naar het
vogelgeketter om ons heen.

In plaats van leeuwen sluipen er 's mor-
gens mountainbikers over het bushcamp.
We stappen met frisse moed op voor een
rondje op de fiets. Het is deze vroege
ochtend echt modderhappen. Het bos
is nat, de paadjes glad en glibberig. Al
snel vliegen er ook nog hagelstenen om
ons heen. We zijn in één klap steenkoud.
Vooral mijn handen leggen het af. We
laten het bos achter ons en rijden naar
Lelystad. Zo moeilijk als het grote wild

te vinden is, zo makkelijk belanden we
in de mensenmassa's rond Bataviastad.
Nee, dit is niet waarvoor we hier zijn.
Koud geworden van de wind en de buien
besluiten we de trein terug te nemen. We
zoeken een plaatsje bij het raam van de
warme coupé. De trein rijdt vlak langs
de Oostvaardersplassen en binnen vijf
minuten hebben we ons lijstje afgevinkt!
We zien grote kuddes wilde paarden,
runderen en herten rustig grazen naast
het spoor. 'Hé, en kijk, daar langs de bos-
rand, daar loopt een vosje!'

seizoen

activiteit

afstand

Op fietssafari door het grootste moeras van Nederland

★ Karakter van de expeditie

De Oostvaardersplassen liggen tussen Almere en Lelystad in Flevoland. De plassen zijn pas ontstaan nadat de zuidelijke Flevopolder droog was gemaakt. In het natuurgebied zijn sinds de jaren tachtig edelherten, konikpaarden en heckrunderen uitgezet. De Oostvaardersplassen zijn omsloten door een hek. Het is echte wildernis, je kunt er niet in! Rondom de Oostvaardersplassen lopen fietsroutes en zijn diverse wandelroutes naar observatiehutten. Als je echt het natuurgebied in wilt, kun je op pad met een boswachter.

Wij fietsten vanaf station Almere Poort door Pampushout eerst naar de Lepelaarsplassen. Daarna gingen we over de dijk langs de westzijde van de Oostvaardersplassen naar Lelystad. In Flevoland waait het altijd en meestal vanuit het zuidwesten. Door van Almere naar Lelystad te fietsen maak je het jezelf gemakkelijk. Op dag twee fietsten we een deel van de MTB-route rond de Zuigerplas ten noorden van Lelystad en daarna naar het station van Lelystad.

★ Hoe kom je er?

Beginpunt: station Almere-Poort. Eindpunt: station Lelystad.

★ Waar slaap je?

Wij sliepen op de bushcamps in het Belevenissenbos in het Zuigerplasbos ten noorden van Lelystad (van tevoren reserveren). Je staat op een eigen veldje, met je eigen vuurplaats. Het Belevenissenbos is één grote speelplaats; voor kinderen en volwassenen. Bushcamps, Veldweg 98, Lelystad, www.bushcamps.nl. Open: hele jaar.

★ Handig om te weten

- Bij de Lepelaarsplassen is een bezoekerscentrum van het Flevoland-schap. Hier vind je een eenvoudige tentoonstelling en het beginpunt van excursies. Bezoekerscentrum De Trekvogel, Oostvaardersdiep 16, Almere, www.flevo-landschap.nl.
- Er zijn meer bezoekerscentra bij de Oostvaardersplassen. Buiten-centrum Oostvaardersplassen, www.staatsbosbeheer.nl, Kitsweg 1, Lelystad. Natuurbelevingcentrum de Oostvaarders, Oostvaardersbosplaats 1, Almere, www.stadennatuur.nl.
- Voor een kortere fietstocht stap je uit bij station Almere Oostvaarders.
- Aan de zuidoostzijde van de Oostvaardersplassen is ook een mountainbikeroute door het Kotterbos (14 km).

FIETSEN LANGS DE OOSTVAARDERSPLASSEN

Lelystad

Oostvaardersplassen

Markermeer

Lepelaarsplassen

Almere

Pampus

Amsterdam

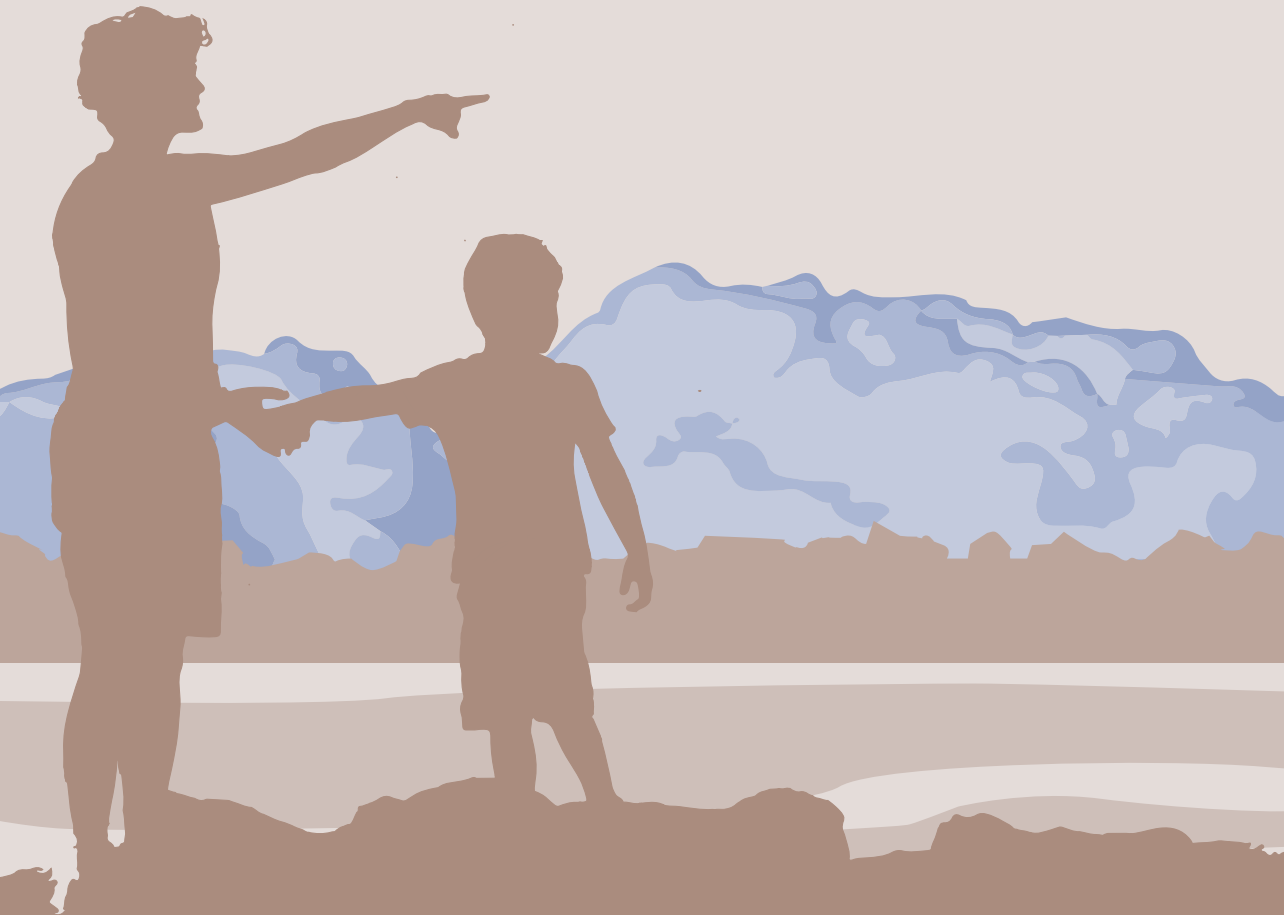
1 km

Op stap met kinderen

'Ja, maar vindt Fosse dat dan wel leuk?', vroegen mensen ons vaak. Het is een kwestie van het leuk maken en goede herinneringen opbouwen. Wij proberen niet op te scheppen over hoe lang Fosse al wel niet loopt of fietst. Veel belangrijker is dat hij de volgende keer weer mee wil. Ga je één keer ver over de grens van wat nog leuk is, dan heb je wel tien keer nodig om dat te herstellen. Kinderen malen niet om lange afstanden en grootse panorama's. Ze willen vooral lol hebben. Begin eventueel met een ieniemie-expeditie: samen buitenspelen en nieuwe dingen ontdekken. Daar zijn kinderen vaak beter in dan volwassenen ...

Belangrijk is dat je zelf energie overhoudt, zodat jij iedereen erdoorheen kunt slepen als het allemaal tegenzit. Eenmaal op een mooi plekje liggen kinderen niet voor apegapen, dan is het tijd om te spelen en te rennen. En wat kunnen kinderen zoal op expeditie? Ieder kind is natuurlijk anders en elke leeftijd is weer anders. Grofweg is de volgende indeling te maken.

0-3 jaar

Wandelen en fietsen kan prima met kleine kinderen. Je neemt ze mee in een karretje of kunt ze dragen op je rug. Fysiek gaat het erom wat je zelf kunt en hoeveel je wilt dragen. Hetzelfde geldt eigenlijk mentaal. Met welk avontuur voel jij je nog prettig met je kind? Als wandelen te zwaar wordt, is fietsen een goed alternatief. Of je neemt een kar, een sleetje of een loopfiets mee.

4-12 jaar

Dit is een topleeftijd om samen buiten te spelen. In deze periode kunnen kinderen steeds meer zelf. Ze leren fietsen en zwemmen. Ze zijn oud genoeg om zelf van alles te ondernemen en te helpen bij klusjes zoals kaartlezen, koken en de tent opzetten. Wat je kunt doen, hangt af van wat je kind fysiek kan, maar ook leuk vindt. Dat laatste is misschien nog wel belangrijker. Het mooie van kinderen is dat alles wat ze vaak doen voor hen normaal is. Het maakt hun niet uit dat het regent, koud is, of dat alles vies is.

